

Юрій БІЛИЙ: «Соціально-економічний захист медичних працівників – обов'язкова передумова для ефективного реформування системи охорони здоров'я»

Сьогодні ми вступили в стадію активного громадського обговорення реформування системи охорони здоров'я. Реформування, яке стосується кожного, без винятку, громадянина держави, що робить цей процес надзвичайно важливим та відповідальним. З іншої сторони, реформування є давно очікуваним і в ньому зацікавлене усе суспільство в цілому. Через це, засоби масової інформації приділяють даному питанню особливу увагу, і актуальність цієї теми в подальшому буде тільки зростати, як і загострюватись саме обговорення.

Програмою економічних реформ України на 2010-2014 роки реформування медичного обслуговування населення визначено одним із пріоритетних напрямків розвитку держави. Разом із постановою Кабінету Міністрів України №208 від 17.02.2010 року, якою затверджені Основні концептуальні напрями реформування охорони здоров'я, а також наказом МОЗ України від 30.08.2010 №735 «Про затвердження примірних етапів реформування первинного та вторинного рівнів надання медичної допомоги», зазначені акти на сьогодні становлять нормативно-правовий фундамент реформування галузі.

На наше глибоке переконання, реформа очевидна і потрібна. І в цьому не може бути сумніву. Реформування системи охорони здоров'я зумовлено часом та необхідністю подальшого ефективного функціонування галузі в цілому. Очевидним також є і те, що воно повинно відбуватися еволюційно та продумано. Будь-які революційні, не до кінця продумані, не до кінця прораховані кроки, не обговорені у відповідних колах спеціалістів та широких колах медичної громадськості, можуть призвести до руйнації позитивних здобутків медицини. Реформа заради самої реформи у сьогоднішніх реаліях є неприпустимою. А тим більш, в жодному випадку метою реформи не повинна стати економія бюджетних коштів.

У зв'язку з цим надзвичайно важливим для широкої медичної громадськості та для населення в цілому має бути чітке розуміння необхідності, мети реформи, конкретних завдань, які перед нею ставляться, і конкретних проблем, на вирішення яких вона спрямована. Без цих простих речей завжди існуватиме підґрунтя для спекуляцій на цю тему, що безперечно заважає і негативно впливатиме на ефективність самого реформування. Тому, як ніколи, надзвичайно важливе значення має приділятися проведенню відповідної інформаційної роботи, висвітленню кожного кроку, який має бути проведений в рамках зміни існуючої системи організації охорони здоров'я – і не лише щодо формування первинного рівня надання медичної допомоги, але і вторинного та третинного рівнів також. Крім того, проводити ефективне

реформування можливо виключно спільними зусиллями всіх зацікавлених сторін: депутатського корпусу, керівників органів місцевого самоврядування, органів управління охорони здоров'я, інших органів державної влади, трудових колективів закладів охорони здоров'я, профспілкових організацій, інших громадських організацій в сфері охорони здоров'я, та, безперечно, самого населення.

Необхідною умовою для проведення реформи повинна бути її достатня нормативно-правова база (зокрема щодо фінансового забезпечення, методики формування податкового фінансового нормативу, формування штатів, оплати праці, оснащення закладів охорони здоров'я та ін.). На нашу думку, життєво необхідною сьогодні є проблема врегулювати весь комплекс суспільних відносин між пацієнтом та лікарем. У правовому регулюванні цих відносин зацікавлено все суспільство.

Безперечно, реформування повинно базуватися на двох основних завданнях, можна сказати, векторах реформи: перше – покращення якості надання медичної допомоги, обмежуючи при цьому конституційних гарантій доступності і безкоштовності охорони здоров'я; друге – збереження кадрового медичного потенціалу.

Очевидним є те, що реформа медичної галузі не може бути повноцінною без кардинальних змін у системі соціального захисту медичного персоналу, оплати праці, вирішення кадрових питань та підняття престижу праці медика. Зокрема, в рамках реформи пропонується виділити дві складових в оплаті праці: постійної, яка буде визначатися традиційно на основі єдиної тарифної сітки розрядів, та змінної, що базуватиметься на чітких критеріях обсягу та якості виконаної роботи. Важливо при цьому, щоби регулювання визначення основної заробітної плати відбулося із збереженням тих гарантій, які передбачені чинним законодавством і з відповідними доплатами, надбавками. Змінна ж частина заробітної плати має формуватися на додаткових та нових критеріях, які би стимулювали працівників до підвищення продуктивності праці та заохочення.

Так, наприклад, з метою забезпечення первинної ланки лікарями загальної практики-сімейної медицини та відповідними медичними сестрами, сьогодні багато медичних працівників змушені проходити перекваліфікацію. Ми повинні розуміти, що такий процес проходить в інтересах держави, а відтак потрібно забезпечити соціально-економічний захист таких працівників на період навчання та працевлаштування, в тому числі і збереження рівня оплати праці при роботі за спеціальністю сімейної медицини, виходячи з тої категорії, яку вони мали за попередньою спеціальністю.

Також є необхідність відновлення системи реальних пільг,

забезпечення належним житлом та умовами праці медичних працівників, особливо у сільській місцевості, враховуючи, що первинний рівень надання медичної допомоги є базовим. А вже не секрет, що вже традиційно протягом останніх років ігноруються ті гарантії, які прописані в Основах законодавства України про охорону здоров'я. Мова йде про фінансування медицини у відповідних обсягах, але не менше десяти відсотків національного доходу держави, а це, до речі, питання не стільки величини ВВП, а його розподілу; регулювання заробітної плати медичних працівників на рівні не нижче від середньої зарплати по промисловості, надання комунальних пільг в сільській місцевості та інші.

Потрібно наголосити і на тому, що із всіх бюджетних галузей, сьогодні медичні працівники є найменш захищеною категорією працюючих в оплаті праці. Враховуючи, що зайнятість населення та створення робочих місць завжди було, є і буде одним із найважливіших завдань держави та будь-якої політичної влади, проводячи реформування галузі, ми не повинні допустити до вивільнення медичних працівників та скорочення робочих місць. При формуванні закладів первинного рівня надання медичної допомоги, можливо це питання не буде таким чутливим, хоча вже зараз починаються з'являтися конфліктні ситуації при реорганізації (перепрофілюванні) дільничних лікарень на амбулаторії сімейної медицини.

Надзвичайно гостро питання робочих місць та скорочення постане при формуванні вторинного рівня медичної допомоги, де передбачається створення госпітальних округів, а відповідно і нових закладів охорони здоров'я. Відтак актуальною буде і проблема дотримання гарантій статті 49 Конституції України щодо недопустимості скорочення існуючої мережі державних та комунальних закладів охорони здоров'я.

Реформа в медицині зачіпає права та законні інтереси працівників охорони здоров'я, які повинні бути враховані при впровадженні такої реформи. Тому, на нашу думку, при розробці соціальних аспектів реформи повинні бути залучені фахівці – представники Профспілки. Лише на засадах соціального партнерства ми можемо впроваджувати життєздатні реформи, які є прийнятними для пацієнтів, працівників закладів охорони здоров'я, уповноважених органів власника закладів охорони здоров'я. До слова скажу, що з 18 січня цього року набрав чинності Закон України «Про соціальний діалог», який на законодавчому рівні закріпив порядок та умови соціального партнерства на всіх рівнях системи охорони здоров'я.

Підсумовуючи, слід зазначити, що Профспілка працівників охорони здоров'я України ніколи не стояла осторонь нагальних потреб реформування галузі. Ми переконані, що колективний розум здатний подолати на якісно новому рівні системні проблеми реформування.

Юрій БІЛИЙ,
голова Львівської обласної організації профспілки
працівників охорони здоров'я України

Профспілковий рух: досягнення та проблеми

23-24 березня у Міжнародному центрі культури та мистецтв – Жовтневому палаці – відбувся VI З'їзд Федерації професійних спілок України. У його роботі брали участь майже 700 делегатів від всеукраїнських профспілок і територіальних профоб'єднань, що входять до складу ФПУ, представники міжнародних профцентрів і організацій, Перший заступник голови Адміністрації Президента України Ірина Акімова, Віце-прем'єр-міністр України – Міністр соціальної політики України Сергій Тігіпко.

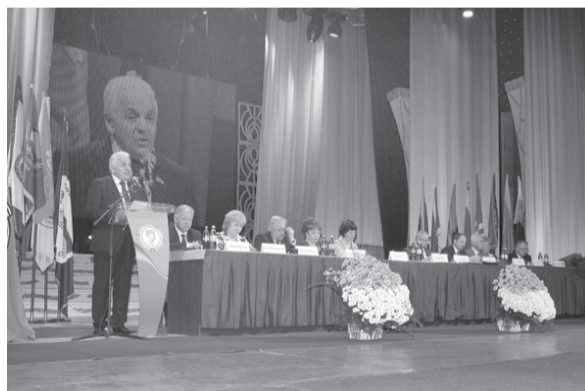
24 березня перед делегатами з'їзду виступив Прем'єр-міністр України Микола Азаров. Відбулися вибори Голови ФПУ. На адресу з'їзду ФПУ надійшли численні вітання від керівників національних профцентрів зарубіжних країн.

Успішного та плідного проведення з'їзду, прийняття рішень, які сприятимуть посиленню захисту прав українських робітників, допоможуть протистояти наступу глобалізації та поліпшити життя трудящих і членів їх сімей, бажали Об'єднання профспілок Австрії, Американська федерація праці – Конгрес виробничих профспілок, Конфедерація профспілок Вірменії, Загальна конфедерація праці Греції, Об'єднана федерація робітників Данії, Загальна федерація праці Ізраїлю, Конфедерація профспілок Норвегії, Національна конфедерація вільних профспілок Румунії, Конфедерація профспілок Словаччини, Асоціація вільних профспілок Словенії, Конфедерація профспілок Японії.

З'їзд розглянув такі питання:

- звіт Ради ФПУ про діяльність Федерації профспілок України у 2006-2010 рр.;
- звіти Контрольно-ревізійної і Статутної комісії ФПУ;
- внесення змін до Статуту ФПУ;
- прийняття низки резолюцій, заяв та звернень VI з'їзду ФПУ;
- обрання Голови ФПУ, голів та членів Контрольно-ревізійної та Статутної комісії ФПУ на наступний термін.

Делегати VI З'їзду Федерації професійних спілок України обрали Голову ФПУ на наступний термін – їм став нині діючий Голова ФПУ, народний депутат України Василь Георгійович Хара. Його кандидатуру підтримала абсолютна більшість делегатів З'їзду.

З доповіддю про проведену роботу після V з'їзду ФПУ та завдання, які стоять перед ФПУ на сучасному етапі виступив Голова ФПУ Василь ХАРА.

Лідер українських профспілок порушив широкий пласт невирішених на сьогодні державою проблем, пов'язаних з життям та трудовою діяльністю людини праці, та окреслив можливі шляхи їх вирішення.

В.Хара, зокрема, зазначив, що темою соціального діалогу мають стати такі стратегічні питання як розвиток трудового потенціалу, регулювання ринку праці, цінова політика, реформа заробітної плати, безпека праці та соціальний захист.

Сьогодні відбуваються радикальні зміни структури світової економіки, у конкурентній боротьбі перемагають ті країни і компанії, які максимально інвестують у людський капітал і забезпечують стандарти гідної праці для працівників.

Головне гальмо соціальних і економічних реформ – це тотальна бідність населення. На жаль, поставлене Президентом України завдання про негайну розробку Програми подолання бідності Міністерством праці безсоромно провалене. Адже саме на подолання бідності мають бути спрямовані необхідні зміни в системі зарплати, соціального

страхування, пенсійного забезпечення. Вирішення цих питань зтягується органами виконавчої влади, а ініціативи профспілок відверто ігноруються.

Завершуючи свій виступ він наголосив, що попереду – п'ять років напруженої творчої роботи, яка повинна згуртувати лави ФПУ, привести до розуміння і підтримки наших цілей усім українським суспільством.

Перший заступник глави Адміністрації Президента України Ірина Акімова привітала присутніх від імені Президента України.

У своєму виступі І. Акімова, зокрема зазначила, що Держава зацікавлена в сильних соціальних партнерах. «Профспілкам необхідно відновити довіру людей, а для цього – багато працювати. Насамперед, треба активізувати роботу безпосередньо у трудових колективах і первинних організаціях».

Вона підтримала вимогу Голови ФПУ щодо недопустимості втручання у діяльність профспілок керівників міністерств і відомств держави. А також зазначила, що сьогодні дуже відповідальний період масштабного реформування у рамках реалізації президентської програми економічних реформ. Для Уряду було і залишається важливим питанням – збільшення оплати праці найманих працівників. Минулого року суттєво підвищено соціальні стандарти та на 18 % збільшено фонд оплати праці. Реальний приріст заробітної плати становив більш як 10 %. Намітилася позитивна тенденція щодо зменшення заборгованості з заробітної плати. «Але треба і надалі рішуче боротися з цим ганебним явищем. На цьому Президент робить особливий наголос».

Збільшено соціальні видатки малозабезпеченим та інвалідам. Один з перших указів Президента – став Указ про боротьбу з подоланням бідності. Зараз є нові можливості підвищення ефективності роботи соціальних партнерів».